

УДК 378.37.35.001

ОСОБЛИВОСТІ ПИТАННЯ СЕРТИФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УКРАЇНІ

ПАХОМОВА М.В.,
старший викладач кафедри державної
служби та менеджменту освіти,
ДВНЗ «Університет менеджменту
освіти» НАПН України,
м. Київ

У статті обґрунтовані передумови виникнення питання про сертифікацію педагогічних працівників, зазначені проблеми та перспективи впровадження даної процедури, запропоновані заходи щодо зменшення ризиків даного процесу.

Ключові слова: *сертифікація персоналу, сертифікація педагогічних працівників.*

В статтє обоснованнє предпосылки возникновения вопроса о сертификации педагогических работников, обозначены проблемы и перспективы внедрения данной процедуры, предложены меры по уменьшению рисков данного процесса.

Ключевые слова: *сертификация персонала, сертификация педагогических работников.*

In the article preconditions of the issues of pedagogical workers certification were outlined, problems and prospects for the implementation of certain procedure were outlined, measures to reduce the risks of this process were proposed.

Key words: *personnel certification, pedagogical workers certification.*

Постановка проблеми. У ХХ столітті процедуру сертифікації пов'язували із вимогами безпеки трудової діяльності та охороною праці. Третє тисячоліття означилося появою феномена сертифікації персоналу у зв'язку з підвищенням технологічності виробничих процесів, диверсифікацією продуктів виробництва, розширенням спеціалізацій професій і складності поставлених завдань. Сучасна потреба у сертифікації персоналу вже давно вийшла за межі вимог охорони праці, оскільки для ефективної організації/компанії сьогодні недостатньо підтвердження дипломом про закінчення закладу освіти рівня здобутих знань та наявних професійних компетентностей.

Виникнення нових видів діяльності та галузей у світі спричинило появу сертифікованих програм: програм сертифікації для експертів з інформаційної безпеки – Сертифікація CISSP (Certified Information Systems Security Professional) [1], завдяки якій визначається рівень професійного досвіду й знань у професії фахівця з інформаційної безпеки («етичних хакерів»), сертифікація персоналу, що здійснює контроль стану й діагностики машин [2], фахівців, що працюють на установленні й обслуговуванні фотоелектричних систем [3] тощо.

Вступ України до Світової організації торгівлі (2008), коли вітчизняний

ринок став відкритим не лише для товарів, але й для іноземної робочої сили, не затребуваної у своїх країнах, коли основним критерієм відбору персоналу на ринку праці стала наявність у претендента на заняття вакансії сертифіката відповідності/компетентності визначеного зразка як додаткового підтвердження професіоналізму [4, с. 50] також актуалізував розвиток сертифікації персоналу.

У 2004 році між Національним агентством з акредитації України та Європейською кооперацією з акредитації (ЕА) було укладено Контракт про співробітництво. Ця подія стимулювала запровадження ефективної системи оцінювання персоналу для забезпечення його професіоналізму відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO серії 9000-2000, ISO 9001-2000. Сертифікація персоналу в Україні здійснюється з метою засвідчення відповідності кваліфікацій кандидатів, які дозволяють професійно працювати як в Україні, так і в Європі [5, с. 340].

Прагнення до відповідностей європейському рівню життя, стандартизація освіти, стрімкий потік інформації та поява проблеми неактуальних знань спричинили потребу сертифікації педагогічних працівників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі обґрунтуванню процедури сертифікації персоналу та її основних компонентів присвячені роботи зарубіжних та вітчизняних дослідників Дж. Хейла, Дж. Маккілліпа, М. Лінглік-Холла, Н. Волкової, О. Глухової, Я. Захарченко, М. Курочкіна, М. Мухаровського, Г. Ніколаєвої, Н. Машукової, Н. Посталюка, С. Терещенко, А. Яшина. Учені зазначали відмінність сертифікації від атестації, обґрунтували своє бачення сутності діяльності центру сертифікації персоналу та його функцій, пропагували активне залучення відповідних фахових асоціацій роботодавців до процесу формування систем сертифікації персоналу.

Мета статті полягає в дослідженні актуальних питань, пов'язаних із впровадженням сертифікації педагогічних працівників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основою сертифікації є процедура оцінювання рівня професійної компетентності працівника, використовуваних ним засобів та технологій, отриманого результату. Критеріями можуть виступати: безпечність, екологічність, тривалість використання, трудомісткість, рентабельність, ергономічність, сталість та ін.

Галузь освіти постійно підпадає під оцінювання її діяльності. «Третью стороною» виступають представники батьківської громадськості, територіальної громади, ЗМІ тощо. Проте, слід відзначити, що така оцінка є суб'єктивною, не стандартизованою і нерідко політично заангажованою. Якщо говорити про об'єктивну оцінку діяльності даної галузі, то серед інших вагомих напрямків, що впливають на загальні критерії оцінювання функціонування усієї галузі, є оцінювання персоналу (педагогічних працівників). Однією з сучасних форм об'єктивного оцінювання персоналу відповідно до європейських стандартів вважається сертифікація [5, с. 340]. На разі, вже наявний зарубіжний досвід впровадження сертифікації, що безпосередньо або опосередковано пов'язаний із функціонуванням галузі освіти: міжнародна сертифікація фахівців з управління проектами [6], сертифікація управлінського персоналу державних шкіл [7].

На теренах українського освітнього простору сертифікація стала гострою темою для обговорення як у фахових колах, так і серед громадськості. Починаючи з 2015 року, коли був оприлюднений проект Закону України «Про

освіту», в якому сертифікація була зазначена обов'язковою процедурою для педагогічних працівників (ст.48 «Сертифікація педагогічних працівників») [8], питання сертифікації стало актуальним для педагогів, управлінців освіти, фахових профспілок. У проекті Закону «Про освіту» 2016 року сертифікація вже зазначена як необов'язкова процедура і відповідно до ст.51, «відбувається на добровільних засадах виключно за його ініціативи» [9].

Дійсно, до сертифікації педагогічних працівників виникає багато питань: дефініція сертифікації, за яких умов педагогічний працівник має її проходити, сутність процедури сертифікації, перелік органів, уповноважених її здійснювати, рівень державного регулювання цієї процедури тощо.

Слід відзначити, що науковці також не мають єдиною думки про розроблення системи сертифікації персоналу. Так, Я. Захарченко пропонує залучати до цієї процедури незалежних експертів, оскільки безпосереднє керівництво вже має сформовану думку про переваги або недоліки працівника, і оцінка не може бути достатньо об'єктивною [8, с. 48]. А на думку Н. Волкової, розроблення схеми сертифікації персоналу та її основних компонентів може належати як органу з сертифікації персоналу, так і замовнику. [4, с. 57]. Проектуючи дані проблеми на процес впровадження сертифікації в освітній галузі, треба враховувати, що керівник закладу чи установи може мати відмінну від нього спеціалізацію, і тому знову ж таки не може виступати експертом із оцінювання рівня професійної компетентності працівника.

У цілому, якщо взяти до уваги визначення поняття сертифікації, запропонованого Я. Захарченко, коли сертифікація персоналу означає процедуру оцінки та документального підтвердження незалежною організацією відповідності професійної компетенції працівників до вимог професійних стандартів [10, с. 53], то при відсутності професійного стандарту педагогічного працівника нівелюється сама сутність процедури.

Сумнівним видається і прописане у проекті Закону України «Про освіту» право педагога добровільно проходити сертифікацію, адже в умовах жорсткої конкуренції і працівників, і закладів, тенденцій до зниження кількості дитячого населення, кількість сертифікованих працівників закладу може стати критерієм оцінки якості персоналу, чинником формування іміджу закладу освіти.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи результати наукової дискусії з питань сутності сертифікації, необхідно врахувати наступне:

- сертифікація не ставить під сумнів базову освіту;
- сертифікація – не тотожна атестації (атестація – процедура, що визначає відповідність рівня кваліфікації працівника займаній посаді, сертифікація – рівня підготовки, професійних знань, умінь і досвіду фахівця для підтвердження відповідності його кваліфікації до вимог професійного стандарту);
- процедуру сертифікації здійснюють незалежні експерти, «третья сторона» [10, с. 47];
- сертифікація має на меті стимулювання професійного зростання, підвищення добробуту;
- сертифікація педагогічних працівників на сучасному етапі розвитку галузі неможлива без низки нормативно-правових актів, основним з яких є

професійний стандарт педагогічного працівника.

Зважаючи на вище викладене, вважаємо, що дане питання потребує подальшого розроблення та наукового дослідження.

Література:

1. Thomas Wilhelm Professional Penetration Testing, 2nd Edition CHAPTER 15 Hacking as a Career. 2013-07-31 P. 389-434. Thomas Wilhelm Название: Professional Penetration Testing, Издательство: Elsevier Science Безопасность сети. – 640 с.

2. Roe S., Mba D. The environment, international standards, asset health management and condition monitoring: An integrated strategy // Reliability Engineering and System Safety. – 2009. – V. 94. – P. 474 – 478

3. Tsoutsos T., Tournaki S., Gkouskos Z., Masson G., Holden J., Huidobro A., Stoykova E., Rata C., Vacan A., Maxoulis C., Charalambous A. Training and certification.

4. Волкова Н. Сертифікація персоналу: нова версія міжнародного стандарту ISO/IEC 17024 [Електронний ресурс] / Н. Волкова, А. Муллін, Т. Сахно // Стандартизація. Сертифікація. Якість. – 2014. – №4. – С. 50-58.

5. Пахомова М. В. Сертифікація педагогічних працівників як чинник впровадження європейських стандартів життя / М. В. Пахомова // Україна та ЄС: можливості та перспективи співпраці: Мат. Інтер-конф., 18-19 травня 2017 р. – Маріуполь :ДДУУ, 2017.

6. Uhliř Zeljko The Effect of the Project Manager Certification Process on the Development of Project Management – A Croatian Perspective // Procedia – Social and Behavioral Sciences. – 2013. – V. 74. – P. 223 –232.

7. Francisca Gomez Gajardo, Ignacio de los Rios Carmenado Professional certification for school principals: approach of a competence based profile for education quality improvement // Procedia – Social and Behavioral Sciences. – 2012. – V. 46. – P. 917 – 925.

8. Проект Закону України від 19.11.2015 № 3491 [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH2OZ00A.html

9. Проект Закону України від 04.04.2016 № 3491-д [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH2OZ7LA.html

10. Захарченко Я.Л. Сертифікація персоналу: системний підхід [Електронний ресурс]. – Захарченко Я.Л. //Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2013. – №778. – С. 46-53.

In article social and economic, political preconditions of occurrence of a question of certification of the personnel, the proved reasons of requirement for certification of workers of branch of formation among which occurrence of new kinds of activity and branches are specified, increase of adaptability to manufacture of productions, diversification products of manufacture, expansion of specializations of trades, complexity of modern problems, and not less powerful - the introduction of Ukraine into the World trading organization and the conclusion of the contract on

cooperation between National agencies of m on accreditation of Ukraine and the European cooperation on accreditation are analyzed.

The urgency of the chosen theme is proved by an acuteness of a question of certification of teachers, ambiguity in its perception ordinary citizens and teachers, contradictions in legal regulation of the given problem at the state level. It proves to be true the comparative analysis of bills of Ukraine resulted in article 2015 and 2016.

By the purpose of the publication it is determined researches of the pressing questions connected to introduction of certification of teachers in Ukraine.

By the author it is marked problem questions of process of effective regulation of professional development of pedagogical workers among which absence of the state professional standard of the teacher according to which the estimation and documentary confirmation by the independent organization by "third party" of conformity of the professional competence of workers should be carried out, is stressed attention on distinction of certification from certification, the requirement for definition of subjects of procedure of certification is stabilized, the purpose of certification is specified, the author's belief in prospects of the given question for the further scientific researches is stated.

УДК 323.39-027.21

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ВЕРБАЛЬНО-ЗМІСТОВНОГО АСПЕКТУ ЕЛІТИЗМУ

МІХАЛЬОВ О.М.,
аспірант кафедри державної політики і
суспільного розвитку
Національної академії державного
управління при Президентові України

Розглянуті основні визначення щодо поняття елітарності, проаналізовано термінологічну узгодженість їх вербально-змістовного аспекту. Дана оцінка різним методологічним підходам у вивченні цього явища з позицій сучасних вимог та визначена обмеженість в їх застосуванні по відношенню до соціальних об'єктів. Запропоновано новий концептуальний підхід, що дало можливість більш змістовно дослідити та визначити місце і роль партійної еліти в соціумі.

Ключові слова: еліта, аристократія, істеблішмент, партія, партійна еліта.

Рассмотрены основные определения касательно понятия элитарности, проанализировано терминологическую согласованность их вербально-содержательного аспекта. Дана оценка различным методологическим подходам в изучении этого явления с позиций современных требований и определена ограниченность в их применении по отношению к социальным объектам. Предложен новый